

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף שפ"י

ינואר 2016

אנשי שפ"י יקרים,

שמחה להודיע על חידוש הוצאת עלונים מקוונים.

עלון מקוון ראשון זה השנה מוקדש לנושא **קידום גלישה בטוחה באינטרנט** ולעדכונים משולחן העבודה של שפ"י.

רשת האינטרנט, ובכללה הרשתות החברתיות, חדרי הצ'ט ויישומים נוספים, מהווים זירה בלתי נפרדת מחיי הילדים ובני הנוער בישראל ובעולם.

מרחב האינטרנט על כל היבטיו מהווה עבור כולנו, בוגרים כצעירים, זירת תקשורת בתחומי חיים שונים: מקצועי-תעסוקתי, לימודי, חברתי ובשעות הפנאי. במרחב זה, בדומה למרחב פנים אל פנים, ההתנהלות כוללת היבטים של נורמות התנהגות, ערכים ואתיקה.

למערכת החינוך תפקיד משמעותי בחינוך ובליווי להתנהלות חיובית, ערכית ואחראית. החינוך לגלישה בטוחה כולל: פיתוח מודעות וחשיבה ביקורתית בהקשר לשיח המתנהל ברשתות החברתיות, הקניית כלים שיסייעו לתלמידים להימנע ממצבים מורכבים ברשת, או להתמודד עמם; חיזוק האחריות והמעורבות החברתית למניעת פגיעה ברשת.

השבוע הלאומי לגלישה בטוחה חל השנה במקביל לשבוע המשפחה. לפיכך, הוא מוקדש לשיח הורים, מורים וילדים בנושא רשתות חברתיות. במהלך השבוע ידונו בכיתות בנושאים הקשורים להתנהלות ברשת, למצבי פגיעה, לשמירה על פרטיות ולצורך בהגברת המודעות האישית ובלקיחת אחריות חברתית.

שבוע גלישה בטוחה בתשע"ו ממוקד בסימן "**30 שניות למחשבה לפני שיתוף והפצה**", תוך עידוד ההידברות באמצעות מעגלי שיח להם שותפים תלמידים-מורים-הורים.

הפעילות תיושם בכל שכבות הגיל והמגזרים השונים במערכת החינוך, בהובלה של היועץ החינוכי, רכז התקשוב, מחנכי הכיתות והרכז החברתי.

התכנית לשבוע הלאומי כוללת מגוון פעילויות המותאמות לשכבות הגיל השונות ולמגזרים.

ברצוני לשתף אתכם במספר נושאים **משולחן העבודה של הנהלת שפ"י**.

תכנית עבודה של שפ"י

הכנת תכנית העבודה של שפ"י התבססה על הליך שיתוף בקרב בעלי תפקידים בשפ"י בחתך אלכסוני - ברמת מטה, מחוז, רשות ומסגרות חינוך. התכנית נכתבה בזיקה לתכנית האסטרטגית של המשרד ולתכנית העבודה של המנהל הפדגוגי.

התכנית נבנתה על חמישה מרכיבי ליבה: פיתוח מקצועי של יועצים חינוכיים ופסיכולוגים חינוכיים; קידום רווחה נפשית של כל באי בית הספר וקידום האקלים המיטבי במסגרת החינוכית; פסיכו-פדגוגיה – בין לומדים ומלמדים; איתור מניעה וטיפול בתלמידים בסיכון והתנהגויות סיכון; והתמודדות עם מצבי משבר וחירום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף שפ"י

תחום הפסיכו-פדגוגיה המפותח בשפ"י בא לתת מענה לקידום הלמידה המשמעותית המהווה מטרה מרכזית בתכנית האסטרטגית של המשרד.

תחום זה בא להבליט את המקום המרכזי של היבטים רגשיים וחברתיים בתהליכי הלמידה והערכה, ומהווה מרכיב משמעותי בקידום הישגים.

עבודת שפ"י במהלך גל הטרור הנוכחי

ביזמת שר החינוך, ח"כ נפתלי בנט, ומנכ"לית המשרד, הגב' מיכל כהן, נבנתה תכנית עבודה להתערבות ולסיוע חיוני באזורי הפגיעה העיקריים של גל הטרור האחרון (קריית ארבע, גוש עציון, אפרת, דרום הר חברון). התכנית המוצעת כוללת טיפולים פרטניים וקבוצתיים לתלמידים וסדנאות להורים וכן הצעה להפעלת תכנית לבניית חוסן קהילתי-אזורי לתלמידי בתי"ס ע"י הכשרה והכוונה של צוותי החינוך. כמו כן כוללת התכנית הפגות לצוותי החינוך,

תכנית ההפגה לצוותי החינוך מתקיימת במלון הר ציון בירושלים. המפגש עם הצוותים החינוכיים ותכנית ההפגה שתוכננה משלבים בין חוויה מרגיעה לעבודה על החוסן של הצוותים. המשוב של הצוותים החינוכיים וההוקרה שלהם למהלך זה מלמדים על הצורך הרב ועל ההצלחה במתן מענה זה.

מפגש בכירי שפ"י, שהתקיים ב-10 בדצמבר 2015, עסק במפגש האישי והמקצועי ובתפקיד הייחודי של צוותי שפ"י נוכח גל הטרור הנוכחי. מפגש זה כלל: למידה על האופן שבו חרדות קיומיות משפיעות על יחסים בעולם החברתי, הקשבה לסיפורים אישיים של המציאות בעיני מספרים שונים המשקפים את המורכבות של הנושא בחברה הישראלית על כל גווניה. הקשבה זו נעשתה על פי העקרונות של השיח המוגן שפותח בשפ"י. כמו כן התקיים דיון על ניהול שיח רגשי - חברתי מוגן במערכת החינוך על כל חלקיה בצל חרדות קיומיות – חיפוש אחר המוכר והלא מוכר בעבודת אנשי שפ"י. בכוונתנו להמשיך וללמוד את הנושא בצוות עבודה ולהסתייע עם מומחים בתחום.

מבקשת להודות לכל הצוותים - פסיכולוגים, מורים ומדריכים על הסיוע הרב בהתערבות המערכתית, הפרטנית והמשפחתית באירועים אלה ובהפעלת מערך ההפגה לצוותי החינוך ביישובים.

גיבוש מדיניות חדשה לטיפול בתלמידים עם לקות למידה והפרעות קשב

בעשור האחרון אנו עדים לעליה משמעותית במתן אישור להתאמות בדרכי היבחנות בחט"ע. אנו מבינים כיום כי נדרש לבנות מנגנון של פיקוח ורגולציה על מתן ההתאמות לצד הרחבת תכניות התערבות והעברת הדגש להתאמות בדרכי הוראה ולמידה. לפני קרוב לשנתיים הוקמה וועדת מומחים לבחינת מדיניות הטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעות קשב, בראשותה של פרופ' מלכה מרגלית. דוח הוועדה הוגש למנכ"לית המשרד לפני כשנה ועל בסיסו פעלה וועדה משרדית להצעת תכנית ליישומה. הכיוונים המסתמנים לתכנית החדשה: מעבר ממיקוד באבחון למיקוד בטיפול; איתור והתערבות בגיל צעיר יותר; דגש על התאמות

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף שפ"י

בדרכי הוראה ולמידה; שינויים בהתאמות בדרכי הבחנות; רתימת כל השותפים - מנהלי
בתי ספר, צוותי חינוך, תלמידים והורים לשינוי.

פעולות שפ"י בתכניות הלאומיות

עבודת שפ"י הורחבה במסגרת התכניות הלאומיות.

בתכנית 360°, התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון מופעלות 232 תכניות של
שפ"י ב- 128 יישובים.

התכנית "עיר ללא אלימות" פועלת ב- 140 יישובים ונותנת מעטפת קהילתית לבתי הספר
המקדמים אקלים מיטבי ובכלל זה עבודה על אלימות ברשת.

התכנית הלאומית למניעת אובדנות פועלת ב- 41 יישובים. ביישובים אלה פועלים יועצים
חינוכיים במסגרות החינוך להכשרת שומרי סף, והפסיכולוגים החינוכיים עוסקים במסגרת
התוכנית בהערכות סיכון, בתוכניות בטחון ובטיפול פסיכולוגי בתלמידים מאותרים.

התכנית מלווה בהכשרה ובהדרכה ליועצים החינוכיים ולפסיכולוגים החינוכיים הפועלים
בתכנית.

הובלה של שולחנות עגולים בנושא מיניות ומניעת פגיעה

אנו נמצאים במהלך של למידה ופיתוח של שני נושאים באמצעות שיח בשולחנות עגולים.

הובלת שולחן עגול בשותפות עם "אשלים" ועם נציגי משרדי ממשלה (רווחה, בריאות, קליטה
וביטחון פנים) ועמותות: לפיתוח והטמעה של תכנית בין משרדית לקידום אקלים של
מוגנות וביטחון, חינוך למיניות בריאה, מניעת אלימות מינית בין קטינים וצעירים.

הובלת שולחן עגול בין מגזרי שמטרתו גיבוש נייר עמדה לגבי הרחבת הפעילות בנושא
הלהט"בים והתמודדות עם הומופוביה במערכת החינוך. בשולחן שותפים אגפים שונים
במשרד וארגוני להט"בים.

פיתוחים חדשים

ברצוני להסב את תשומת לבכם לפרסומים חדשים שהוצאנו:

משיקים - אמנות ההוראה בכיתות הכוללות תלמידים עם קשיים ועם לקות בלמידה, בהשקה
לתחומי הדעת.

כולנו גיבורי אל – פיתוח אחריות אישית וחברתית והתמודדות עם בריונות.

"נפגשים" - מסע רפלקטיבי להבניית שותפות חינוכית בין צוותי החינוך וההורים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף שפ"י

אלכוהול - עוד צדדים לסיפור- נפגשים לשיח רלוונטי - מתווה לעבודה עם צוותי חינוך לפיתוח המסוגלות לקיים שיח עם מתבגרים סביב סוגיות האלכוהול .

פסיפס - שכלול ידע פסיכו-פדגוגי ויישומו במלאכת החינוך וההוראה.

משברִיךְ וגִלִיךְ עֲלֵי עֲבָרוֹ – הנחיות ללימוד ועבודה פנימית לקבוצות, חבורות וקהילות בסוגיות טיפוליות-חינוכיות נבחרות. ייחודו של ספר זה הוא בשימוש במקורות יהודיים ככלי לפיתוח בשיח על מצבי משבר ועל הדרך להתמודד אתם.

לקראת ט"ו בשבט מבקשת לברך אתכם בברכות לצמיחה אישית ומקצועית.

חנה שדמי

מנהלת אגף א' שפ"י